

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

15 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:

președinte

judecători

TOMA Nadejda

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2021, de către avocatul Țurcanu Igor, în numele inculpatului

Lacman Andrei XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX, locuitor al XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.07.2019 – 29.11.2019;

Instanța de apel: 19.12.2019 – 07.06.2021;

Instanța de recurs: 02.08.2021 – 15.11.2021.

Asupra recursul ordinar Colegiul Penal lărgit,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 29.11.2019 s-a încetat procesul penal în privința lui Lacman Andrei intentat în baza art. 187 alin. (2) lit. d) și e) Cod penal, pe motivul liberării de răspundere penală cu atragerea la răspundere contravențională.

Lacman Andrei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravențiilor prevăzute de art. 78 alin. (1) și art. 105 Cod contravențional și sancționat:

- în baza art. 105 Cod contravențional la amendă în mărime de 50 unități convenționale, echivalentul a 2500 (două mii cinci sute) lei;

- în baza art. 78 alin. (1) Cod Contravențional la amendă în mărime de 20 unități convenționale, echivalentul a 1000 (una mie) lei.

În temeiul art. 44 alin. (2) Cod contravențional, pentru concurs de contravenții, prin cumul total al sancțiunilor, lui Lacman Andrei i s-a stabilit pedeapsa contravențională definitivă sub formă de amendă în mărime de 70 unități convenționale, echivalentul a 3500 (trei mii cinci sute) lei.

Lacman Andrei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. a) și art. 188 alin. (2) lit. d) și e) Cod penal și condamnat:

- în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal la închisoare pe termen de 7 (șapte) ani;

- în baza art. 188 al. (2) lit. d) și e) Cod penal la închisoare pe termen de 9 (nouă) ani.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, lui Lacman Andrei i s-a stabilit pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe termen de 13 (treisprezece) ani, în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus executarea separată a pedepsei penale și a celei contravenționale aplicate.

Acțiunea civilă depusă de XXXXX către Lacman Andrei privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, a fost admisă în fond, urmând ca instanța de ordin civil să stabilească cuantumul despăgubirilor.

Acțiunea civilă depusă de Rusu Claudia către Lacman Andrei privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat, a fost admisă și s-a dispus încasarea din contul lui Lacman Andrei în beneficiul lui Rusu Claudia prejudiciul moral cauzat în sumă de 5000 (cinci mii) lei și a prejudiciului material cauzat în sumă de 3000 (trei mii) lei.

A fost admisă parțial solicitarea procurorului și a fost dispusă încasarea din contul lui Lacman Andrei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 7500 (șapte mii cinci sute) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive, dispunându-se nimicirea acestora.

2. Prima instanță a constatat că Lacman Andrei la 02.06.2019, aproximativ pe la orele 23:00, având intenția directă de satisfacere a necesității sexuale, a pătruns în casa de locuit a XXXXX, situată în XXXXX, având un cuțit de bucătărie în mână, care a fost observat de către victimă și a interpretat faptul dat drept constrângere psihică, după care i-a solicitat să se dezbrace, la care XXXXX a refuzat. După refuzul victimei, Lacman Andrei aplicând forța fizică, i-a dezbrăcat și deteriorat pantalonii, după care a întreținut cu XXXXX, profitând de imposibilitatea persoanei de a se apăra și anume, vârsta înaintată a victimei care este pensionară, un raport sexual prin constrângere fizică și psihică contrar voinței acesteia. Conform raportului de expertiză nr. 201919P0356 din 04.06.2019 la XXXXX au fost depistate echimoze la față, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui corp contondent dur, iar plăgile la mâini cu corp ascuțit, posibil cuțit. Leziunile date pot data cu 02.06.2019 și la viol se califică ca neînsemnate și auto cauzarea lor se exclude.

Aceste acțiuni ale inculpatului, prima instanță, le-a calificat în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal – *violul, săvârșit de către o persoană care anterior a săvârșit un viol prevăzut la alin. (1)*.

Tot Lacman Andrei, la 02.06.2019, aproximativ pe la ora 23:00, după comiterea violului asupra victimei, având intenția săvârșirii unui atac tâlhăresc cu un obiect folosit în calitate de armă și scopul sustragerii bunurilor altei persoane, după ce a pătruns în locuința XXXXX situată în XXXXX, prin forțarea ușii și după ce a atacat-o având un cuțit în mână, astfel amenințând-o tacit pe aceasta cu aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătatea ei, pe care aceasta l-a interpretat ca un pericol real pentru ea, în paralel aplicând forța fizică față de aceasta, apucând-o de păr, a solicitat săi fie transmiși bani, însă banii nu au fost însușiți din motiv, că XXXXX i-a comunicat, că nu are mijloace bănești.

Aceste acțiuni ale inculpatului, prima instanță, le-a calificat în baza art. 188 alin. (2) lit. d), e) Cod penal – *tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violența periculoasă pentru viață și sănătatea persoanei agresate și de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, săvârșite prin pătrundere în locuință, cu aplicarea armei sau a altor obiecte folosite în calitate de armă.*

Tot Lacman Andrei, la 02.06.2019, aproximativ la ora 22:30, având intenția de profit și îmbogățire, cu scopul de a însuși bunuri din avutul altei persoane, intenționat a pătruns în gospodăria Claudiei Rusu, situată în XXXXX, de la care a sustras o lanternă estimate la preț de 50 lei și un dispozitiv de bărbierit la preț de 10 lei, între timp fiind depistat de către proprietară, acesta nerenunțând la acțiunile sale prejudiciabile, aplicând forța fizică manifestată prin îmbrâncirea victimei a părăsit gospodăria victimei cu bunurile sustrase, astfel părții vătămate fiindu-i cauzată o daună material în sumă de 60 lei.

Aceste acțiuni au fost calificate organul de urmărire penală în baza art. 187 alin. (2) lit. d), e) Cod penal – *jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșită prin pătrundere în gospodărie, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață și sănătatea persoanei*, iar prima instanță le-a recalificat în baza art. 78 alin. (1) Cod contravențional – *acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale* și în baza art. 105 Cod contravențional – *sustragerea în proporții mici din avutul proprietarului prin furt.*

3. Nefiind de acord cu sentința, apeluri au declarat: procurorul în Procuratura r. Edinet, Vitalie Lungu, inculpatul Lacman Andrei și avocatul Țurcanu Igor, în numele inculpatului Lacman Andrei.

3.1. Procurorul prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Lacman Andrei să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. d), e) Cod penal și să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani cu amendă în mărime de 1000 unități convenționale cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Lui Lacman Andrei recunoscut vinovat în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penale să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani.

Lui Lacman Andrei recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. d) și e) Cod penal să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabili pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 25 ani, în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 1000 unități convenționale.

În motivarea apelului partea acuzării a indicat că la recalificarea acțiunilor inculpatului de la art. 187 alin. (2) lit. d), e) Cod penal la art. 78 și 105 Cod contravențional, prima instanță nu a ținut cont de faptul că acuzarea a prezentat probe și materiale care indică asupra faptului că inculpatul a pătruns în gospodăria victimei Rusu Claudia, cu intenție nedeterminată de comiterea careva sustrageri, și chiar dacă fapta lui a început a fi comisă sub aspect de furt, în procesul comiterii faptei, acesta neavând posibilitatea de a dispune de bunurile sustrase potrivit

propriei dorințe, nereușind să părăsească ograda victimei a fost surprins de aceasta, acțiunile ulterioare ale inculpatului care a aplicat violența față de ea, după care a fugit cu bunurile sustrase și care au fost observate de victimă la inculpat, au luat deja un aspect de jaf.

Totodată, prima instanță a aplicat o pedeapsă prea blândă pentru infracțiunile comise de Lacman Andrei în baza art. art. 171 alin. (2) lit. a) și art. 188 alin. (2) lit. d) și e) Cod penal, deoarece inculpatul se caracterizează negativ, întrebunțează băuturi alcoolice, anterior est judecat, iar noile infracțiuni le-a săvârșit în stare de ebrietate, nu s-a căit de cele comise și nu s-a pus pe calea corijării.

3.2. Inculpatul prin apelul declarat apel a solicitat casarea sentinței și remiterea cauzei la rejudecare, deoarece nu este de acord cu pedeapsa stabilită și a făcut declarații încriminatorii fiind impus de către reprezentanții organelor de drept.

3.3. Avocatul Țurcanu Igor în apelul declarat în numele inculpatului Lacman Andrei a invocat că:

- încheierea de respingere a cereri de recuzare a judecătorului Pșenița Eugeniu este neîntemeiată, or în cerere s-au indicat temeuri identice ca și în cazul recuzării judecătorului Prisăcari Cristina care a fost admisă;

- procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie urmează a fi declarat inadmisibil, or la acel moment Lacman Andrei se afla în custodia statului și, prin urmare, urma a fi efectuată recunoașterea pe viu. De asemenea, părțile vătămate au declarat că inițial reprezentanții organelor de drept le-au arătat fotografiile cu inculpatul sugerându-le că acesta ar fi făptuitorul;

- declarațiile părții vătămate XXXXX date imediat după săvârșirea presupuselor infracțiuni cele date în ședința de judecată sunt în contradicție majoră, iar prima instanță nu le-a supus unei analize prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală;

- pe capătul de învinuire adus în baza art. 188 Cod penal cele declarate de partea vătămată XXXXX nu conchide cu cele stabilite în rechizitoriul și în sentință, nici din punct de vedere cronologic, nici faptic. Mai mult, amprente de pe cuțitul cu care s-ar fi comis pretinsa infracțiune de tâlhărie au fost luate, numai că pe cuțit nu au fost depistate urme digitale ale lui Lacman Andrei și nici până în ziua de astăzi nu a fost stabilit cui aparține cuțitul;

- procesul-verbal de audiere în calitate de bănuït și declarațiile incriminatorie și procesul-verbal de reconstituire la fața locului urmează a fi declarate inadmisibile, deoarece au fost obținute prin încălcarea dreptului la apărare și sub influență psihică;

- prima instanță nu a dat atenție faptului că contravenția pentru care Lacman Andrei a fost sancționat conform art. 104 Cod Contravențional a fost făcută la aceeași oră, când erau comise infracțiunile față de XXXXX, aproximativ la ora 23:00;

- partea vătămată Rusu Claudia inițial în plângere a indicat că, a fost o persoană necunoscută, pentru ca ulterior să indice că este Lacman Andrei.

Drept urmare, a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a încheierii din 21 august 2019 asupra cererii de recuzarea judecătorului Pșenița Eugen și a sentinței cu trimiterea cauzei la rejudecare în cazul în care va fi constatată

incompatibilitatea judecătorului primei instanțe, iar în cazul în care nu va fi constatată incompatibilitatea judecătorului atunci să fie rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre de achitare a lui Lacman Andrei pe toate capetele de acuzare pe motiv că faptele incriminate nu au fost săvârșite de inculpat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2021 a fost respins ca nefondate apelurile inculpatului Lacman Andrei și a avocatului Țurcanu Igor, în numele inculpatului Lacman Andrei.

A fost admis apelul procurorului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Lacman Andrei Pavel a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal la închisoare pe termen de 7 (șapte) ani;

- în baza art. 187 alin. (2) lit. d), e) Cod penal la închisoare pe termen de 5 (cinci) ani;

- în baza art. 188 alin. (2) lit. d), e) Cod penal la închisoare pe un termen de 9 (nouă) ani.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, Lacman Andrei i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub forma de închisoare pe termen de 13 (treisprezece) ani, în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunile civile au fost admise și s-a dispus încasarea din contul lui Lacman Andrei în beneficiul:

- XXXXX a prejudiciului material în sumă de 7552 (șapte mii cinci sute cincizeci și doi) lei, a prejudiciului moral cauza în sumă de 20 000 (două zeci mii lei) și a cheltuielilor de judecată în sumă de 241, 60 (două sute patruzeci și unu lei și șaiszeci bani);

- Claudiei Rusu a prejudiciului moral în sumă de 5000 (cinci mii) lei și a prejudiciului material în sumă de 3000 (trei mii) lei.

A fost admisă parțial solicitarea procurorului și a fost dispusă încasarea din contul lui Lacman Andrei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 7500 (șapte mii cinci sute) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive, dispunându-se nimicirea acestora.

4.1. Instanța de apel în partea descriptivă a indicat că:

Alegațiile privitor la incompatibilitatea judecătorului Eugen Pșenița sunt nejustificate, or, faptul că, ultimul și fiul părții vătămate Rusu Claudia în perioada 2005-2016 au activat în calitate de judecători în cadrul aceleiași instanțe, nu poate constitui temei de recuzare a judecătorului Eugen Pșenița de la examinarea cauzei și nu poate afecta într-un mod oarecare imparțialitatea sa. Mai mult ca atât, judecătorul Rusu Anatolie, prin decretul Președintelui Republicii Moldova din 2016 a fost transferat la judecătoria Ungheni, unde activează până în prezent, corespunzător, ultimul, timp de 3 ani, nu activează în calitate de judecător în cadrul Judecătoriei Edineț.

La fel, deținerea de către Rusu Anatolie, a funcției administrative de vicepreședinte în cadrul judecătoriei Edineț în perioada 2007-2012, nu constituie un argument care ar înclina balanța în favoarea admiterii poziției părții apărării în sensul dat, or, judecătorii în activitatea sa se supun doar legii, iar organizarea

administrativă și ierarhică a jurisdicțiilor nu poate aduce atingere independenței individuale a judecătorului. Or, acceptând logica părții apărării s-ar putea ajunge la concluzia absurdă că întreg corpul de judecători din Republica Moldova ar deveni incompatibili de la judecarea cauzei penale în privința lui Lacman Andrei, întrucât fiul părții vătămate Rusu Claudia – Rusu Anatolie a activat la Judecătoria Edineț, circumscripția Bălți, iar în prezent activează la Judecătoria Ungheni, circumscripția Chișinău. Este de menționat că, cauza a parvenit spre examinare Judecătoriei Edineț, sediul Central în anul 2019, în perioada când judecătorul Rusu Anatolie de trei ani activa în cadrul Judecătoriei Ungheni, sediul Central.

În susținerea cererii de recuzare înaintată judecătorului Cristina Prisacari au fost invocate mai multe temeuri de fapt care au stat la baza admiterii cererii de recuzare, inclusiv existența unor relații de subordonare pe linie de serviciu între judecătorul nominalizat și fiul părții vătămate, Rusu Anatolie, pentru perioada anilor 2011-2015. Totodată, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 11 septembrie 2019 (f.d. 110-111, vol. II) s-a dispus respingerea cererii avocatului Țurcanu Igor privind strămutarea judecării cauzei de la sediul Central al Judecătoriei Edineț la un alt sediul al aceleiași instanțe sau o altă instanță egală în grad ca fiind neîntemeiată, cererea în cauză bazându-se pe argumente identice apelului în partea incompatibilității judecătorului Eugen Pșenița .

Prin urmare, în cazul respectiv nu sânt întrunite circumstanțele stipulate la art. 33 alin. (2) pct. 6) Cod de procedură penală, nefiind constatate semne de incompatibilitate.

Referitor la învinuirea adusă în baza art. 187 alin. (2) lit. d), e) Cod penal, instanța de apel a conchis că dispozitivul sentinței prima instanță este contradictoriu părții descriptive, or în dispozitiv s-a indicat la încetarea procesului penal pe motivul liberării de răspundere penală cu atragerea la răspunderea contravențională a inculpatului, iar în cea descriptivă – încetarea procesului penal în privința lui Lacman Andrei pe art. 187 alin. (2) lit. d), e) Cod penal, deoarece fapta constituie contravenție.

Astfel, în sensul legii penale institutul liberării de răspundere penală cu tragerea la răspunderea contravențională a inculpatului poate avea loc când persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, cu excepția indicate în lege, poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale. În speță, însă, tragerea la răspunderea contravențională a lui Lacman Andrei a avut loc ca rezultat a constatării de către instanță a lipsei componenței de infracțiune.

La fel, instanța de apel nu a fost de acord cu concluzia privind lipsa componenței de infracțiune prevăzute de art. 187 Cod penal, deoarece la calificarea acțiunilor de sustragere de bunuri a altei persoane nu are importanță faptul când a fost aplicată violența nepericuloasă pentru viața sau sănătatea persoanei ori amenințarea cu o astfel de violență (*până la deposedarea de bunuri, concomitent cu aceasta sau nemijlocit după deposedare (dar până la consumarea sustragerii)*), fiind esențial faptul ca, în toate aceste cazuri, violența nepericuloasă pentru viața

sau sănătatea persoanei ori amenințarea aplicării acesteia să aibă destinația de facilitare a săvârșirii sustragerii sau de reținere la făptuitor a celor sustrate.

Din materialul probator, instanța de apel a constatat că inculpatul a pătruns în gospodăria părții vătămate Rusu Claudia, cu intenție nedeterminată de comiterea careva sustrageri, și chiar dacă fapta lui a început a fi comisă sub aspect de furt, în procesul comiterii faptei, acesta neavând posibilitatea de a dispune de bunurile sustrate potrivit propriei dorințe, nereușind să părăsească ograda victimei a fost surprins de aceasta, acțiunile ulterioare ale inculpatului care a aplicat violența față de ea, după care a fugit cu bunurile sustrate și care au fost observate de victimă la inculpat, au luat deja un aspect de jaf.

Astfel, acțiunile lui Lacman Andrei urmează a fi încadrate la art. 187 alin. (2) lit. d), e) Cod penal – *jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșit prin pătrunderea în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei.*

Rezumând totalitatea circumstanțelor privind descrierea faptei infracționale comise de către Lacman Andrei, instanța de apel a ajuns la ferma convingere că vina inculpatului și-a găsit confirmare deplină prin: declarațiile părții vătămate Rusu Claudia; părții vătămate Negară Lucia și martorilor Brudari Iurie, Cotruța Stela, Țurcan Vlad, Kattabekova Corina, plângerea depusă de Rusu Claudia, proces-verbal de cercetare la fața locului și tabelul fotografic din 03.06.2019, raportul de constatare nr. 201919P0368 din 06.06.2019 și raportul de expertiză judiciară nr. 201919D0074 din 10.06.2019.

Referitor la învinuirea adusă în baza art. 188 alin. (2) lit. d), e) Cod penal, instanța de apel a statuat că elementele componente de infracțiune incriminată și-au găsit confirmare, or cum rezultă din declarațiile părții vătămate XXXXX inculpatul a pătruns în încăpere cu scopul de a-i sustrage bunuri materiale și a folosit în calitate de armă un cuțit, amenințând-o în mod tacit cu aplicarea violenței periculoase pentru viață și sănătate. Aceste acțiuni ale inculpatului au fost interpretate de partea vătămată ca un pericol real.

În paralel, inculpatul a aplicat forța fizică și a apucat-o de păr, solicitând să-i fie transmiși bani. Banii, însă, nu au fost însușiți din motiv că XXXXX i-a comunicat că nu are mijloace bănești.

Instanța de apel nu a stabilit circumstanțe ce ar pune la îndoială cele relatate de partea vătămată, ea făcând declarații sub jurământ și avertizare de răspundere penală.

Totodată, potrivit concluziilor raportului de expertiză judiciară nr. 201919P0361 din 12.06.2019, la Lacman Andrei s-au depistat excoriații la mâni, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui corp ascuțit, posibil și prin lovirea de asemenea corp.

Mai mult, din gospodăria XXXXX a fost ridicat corpul delict – lamă de cuțit – recunoscut de partea vătămată ca fiind partea componentă a cuțitului cu care inculpatul a amenințat-o în seara zilei de 02.06.2019.

Referitor la învinuirea adusă în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal, instanța de apel a statuat că vinovăția inculpatului Lacman Andrei în comiterea acestei infracțiuni și-a găsit pe deplin confirmare prin declarațiile părții vătămate XXXXX care a indicat că persoana care a violat-o îi este cunoscută, este inculpatul

Lacman Andrei. La momentul săvârșirii infracțiunii el nu avea fața acoperită și l-a recunoscut.

Inculpatul a impus-o să întrețină relații sexuale. A opus rezistență și a fost lovită cu pumnii în cap, căzând cu fața pe speteaza de la divan și și-a rupt doi dinți.

După ce a fost violată de către inculpat, acesta a ieșit în coridor, apoi a revenit și din nou a violat-o.

Cele relatate de partea vătămată, coroborează cu declarațiile martorului XXXXX potrivit cărora XXXXX în noaptea de 02 spre 03.06.2019, pe la orele 00:00, a telefonat-o și i-a comunicat că a fost bătută și că este necesar de a înștiința organele de drept.

Deplasându-se la casa părții vătămate, a văzut că aceasta este însângerată și dezbrăcată. Atunci XXXXX i-a comunicat și că a fost violată.

Totodată, în cadrul urmăririi penale, cu participarea inculpatului a avut loc reconstituirea faptei la fața locului, în cadrul căreia Lacman Andrei, în prezența martorilor asistenți XXXXX și XXXXX, a recunoscut faptul săvârșirii raportului sexual forțat cu Negară Lucia.

Referitor la argumentele susținute în apelurile părții apărării, instanța de apel a conchis că solicitarea apărării de a adopta o hotărâre de achitare, pe motiv că faptele incriminate nu au fost comise de inculpat este neîntemeiată, or probele administrate denotă contrariu.

La stabilirea categoriei și a termenului pedepsei, instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunilor comise, toate trei infracțiuni făcând parte din categoria celor grave; de personalitatea inculpatului, care se caracterizează ca fiind o persoană tânără (22 ani), ce face abuz de băuturi alcoolice, nu se află la evidența medicilor narcolog și psihiatru, anterior a fost condamnat; de lipsa circumstanțelor ce ar atenua pedeapsa penală, cât și de prezența circumstanței agravante – săvârșirea infracțiunii de către o persoană anterior condamnată pentru infracțiuni similare precum și comiterea faptei în stare de ebrietate.

Luând în considerație prevederile art. 61, 75 și 84 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a considerat că scopurile pedepsei vor fi atinse doar în condițiile izolării lui Lacman Andrei de societate, prin aplicarea pedepsei penale definitive, rezultată din concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor penale aplicate, sub formă de închisoare, în penitenciar de tip semiînchis.

Referitor la acțiunile civile și solicitarea acuzării de a încasa din contul inculpatului cheltuielile de judecată, instanța de apel a statuat că:

Partea vătămată XXXXX a prezentat, certificat medical, emis și semnat de către medicul Moraru Dan, conform căruia se confirmă suma cheltuielilor suportate de către ea, în legătură cu tratamentul efectuat de către stomatolog, acesta fiind evaluat în sumă de 7552 (șapte mii cinci sute cinzeci și doi) lei.

La fel, partea vătămată nominalizată a prezentat tichetul în valoare de 60,4 lei, care dovedește cheltuielile suportate de aceasta pentru transport (f.d. 147, vol. III), ea prezentându-se în instanța de apel la ședințele numite pentru: 14.12.2020, 29.01.2021, 01.03.2021 și 24.05.2021, ceea ce constituie 241,60 lei.

În motivarea pretențiilor legate de venitul ratat, XXXXX nu a anexat careva probe într-o confirmare a solicitărilor sale.

Astfel, s-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul XXXXX prejudiciul material cauza prin infracțiune în sumă de 7552 (șapte mii cinci sute cincizeci și doi) lei, prejudiciul moral în sumă de 20000 (două zeci mii lei) și cheltuieli de judecată în sumă de 241,60 (două sute patruzeci și unu lei și șaiszeci bani).

Instanța de apel a preluat motivarea primei instanțe privitor la admiterea acțiunii civile înaintate de către *partea vătămată Rusu Claudia*, întrucât sentința nu a fost contestată în această parte și a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul Claudiei Rusu a prejudiciului moral în sumă de 5000 (cinci mii) lei și a prejudiciului material în sumă de 3000 (trei mii) lei.

Solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor suportate din bugetul de stat pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară, în total suma de 7500 lei, a fost admisă integral, iar cea cu privire la încasarea sumei de 698,90 lei – a fost respinsă, or suma pretinsă de acuzatorul de stat nu este inclusă în lista cheltuielilor judiciare prevăzute la art. 227 Cod de procedură penală.

5. Recurs ordinar declară avocatul Țurcanu Igor, în numele inculpatului Lacman Andrei.

Titularul nu este de acord cu decizia instanței de apel pe motiv că sunt prezente erorile de drept prevăzute la pct. 6) și 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, iar în susținerea cererii de recurs ordinar invocă motive identice apelului, subliniind că instanța de apel nu s-a expus asupra cerințelor înaintate de partea apărării cu referire la declararea inadmisibilității unor probe și că în textul hotărârii a reținut evenimente contare celor petrecute în ședința de judecată, or partea apărării a fost cea care a solicitat reaudierea părților vătămate și nu acuzarea.

Totodată, nici o parte nu a contestat sentința în latura civilă, cât privește soluționarea acțiunii civile depuse de XXXXX, cu toate acestea instanța de apel s-a expus asupra acestei chestiuni, aducând atingere efectului devolutiv al apelului.

Drept urmare, solicită casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. Referință, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, depune procurorul și solicită menținerea hotărârii recurate ca legală și întemeiată.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul concluzionează că acesta urmează a fi admis, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Colegiul conchide că titularul recursului ordinar s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a depus cererea în termen.

Asupra fondului cererii de recurs ordinar, Colegiul menționează că instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri netemeinice, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform efectului devolutiv al recursului și limitele lui, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților (*art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală*).

Din conținutul cererii de recurs rezultă că recurentul, invocă temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală și pledează pentru casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, deoarece *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și nu au fost întrunite elementele infracțiunii*.

Verificând și analizând decizia instanței de apel, raportat la motivele invocate de recurent cât și la cele neinvocate, Colegiul penal lărgit constată că atât prima instanță cât și cea de apel au judecat cauza cu abateri de la normele procesual-penale, speței fiindu-i aplicabile prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală potrivit căroră, *judecând recursul, instanța este în drept să îl admită, să caseze total sau parțial hotărârea atacată și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs*.

În susținerea celor expuse supra, Colegiul menționează că prima instanță și cea de apel au admis erori de drept ce nu au fost înlăturate pe parcursul judecării apelului și nu pot fi înlăturate de instanța de recurs, or aceasta nu poate substitui o instanță ce este investită cu dreptul de a examina fondul învinuirii.

Cu referire la temeiurile neinvocate de recurent și care nu agravează situația inculpatului ce se constată în speță, instanța reține că, în conformitate cu prevederile art. 326 Cod de procedură penală *modificarea învinuirii în sensul agravării poate avea loc dacă: 1) probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior; 2) inculpatul a săvârșit o altă infracțiune; 3) au apărut circumstanțe noi care vor influența încadrarea juridică a învinuirii aduse; 4) infracțiunea incriminată a fost comisă în coparticipare cu altă persoană care a fost scoasă de sub urmărire penală*.

Din interpretarea alin. (1) art. 326 Cod de procedură penală rezultă că acest caz este aplicabil doar dacă *probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior*.

Raportând prevederile legale la materialele cauzei penale ce-l vizează pe Lacman Andrei, Colegiul statuează că atât prima instanță cât și cea de apel nu s-au expus dacă modificarea învinuirii în sensul agravării din 30 august 2019 a fost efectuată în conformitate cu prevederile art. 326 Cod de procedură penală și dacă se întrunesc măcar una din cauzele exhaustive arătate supra.

În acest context, se reține că ordonanța de modificare a învinuirii în sensul agravării din 30 august 2019 este motivată prin faptul că „*din omisiune acestuia i s-a incriminat comiterea unei infracțiuni mai puțin grave*” (f.d. 81-84, vol. II), iar potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, la momentul modificării învinuirii în sensul agravării nu era începută cercetarea judecătorească și probele nu erau cercetate (f.d. 89-91, vol. II). Mai mult, cazierul judiciar al inculpatului, cu referire

la ordonanța de încetare a urmăririi penale din 23 octombrie 2013 (f.d. 53-56, vol. I) și sentința judecătorei Fălești din 20 mai 2015 (f.d. 63-83, vol. I), a fost cunoscut acuzării până la 27 iunie 2019 (data punerii sub învinuire).

Totodată, pentru a fi angajată răspunderea penală, și, implicit, aplicată o sancțiune pentru această, orice faptă infracțională urmează a fi încadrată potrivit unei norme juridico-penale din cadrul unui articol, aliniat, literă din legea penală. Conform art. 113 Cod penal se consideră *calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, și ea se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.*

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că, la caz, aceste prevederi legale nu au fost respectate nici la o etapă a procesului penal și judecarea cauzei a avut loc cu încălcarea normei enunțate supra.

În contextul celor expuse, Colegiul statuează că atât prima instanță cât și cea de apel, **în drept**, au reținut în seama lui Lacman Andrei săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal, descriind acțiunile acestuia ca *viol comis de către o persoană care anterior a săvârșit un viol prevăzut la alin. (1), fără a se expune și a verifica dacă au fost întrunite condițiile ce permit efectuarea calificării în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal și anume: 1) făptuitorul a săvârșit anterior un alt viol; 2) răspunderea pentru acest viol este stabilită la alin. (1) art. 171 Cod penal; 3) făptuitorul nu a fost condamnat pentru niciuna din faptele de viol care se repetă; 4) nu a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală pentru violul prevăzut la alin. (1) art. 171 Cod penal, care a fost săvârșit anterior.*

În continuare, Colegiul menționează că instanța de apel nu s-a expus asupra chestiunilor de fapt și de drept asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță cum ar fi: *dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate, încălcându-se prevederile art. 414 Cod de procedură penală.*

Astfel, prima instanță, cu referire la învinuirea adusă în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal, **în fapt**, a constatat fapta prejudiciabilă descrisă în rechizitoriu și nu cea din ordonanța de modificare a învinuirii în sensul agravării din 30 august 2019, cu toate că, așa cum s-a arătat mai sus, ea a reținut calificarea din noua ordonanță. La rândul ei, instanța de apel, fiind sesizată cu apel, cu toate că a decis casarea totală a sentinței, nu a corectat eroarea de drept admisă de prima instanță ce rezultă din neconcordanța dintre starea de fapt și cea de drept reținută în seama lui Lacman Andrei – capătul de învinuire adus în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal).

De asemenea, potrivit sentinței, prima instanță, pe capătul de acuzare adus în baza art. 187 alin. (2) lit. e) Cod penal, a descris fapta incriminată prin ordonanța de modificare a învinuirii în sensul agravării din 30 august 2019 și a conchis că acțiunile inculpatului, pe acest capăt de învinuire se încadrează în baza art. 78 și 105 Cod contravențional. Instanța de apel, casând total sentința, l-a recunoscut vinovat și condamnat pe Lacman Andrei în baza art. 187 alin. (2) lit. e) Cod penal, fără a descrie fapta criminală, considerată ca fiind dovedită.

Tot aici, instanța de apel, casând total sentința, l-a recunoscut vinovat și condamnat pe Lacman Andrei în baza art. 188 alin. (2) lit. d), e) Cod penal, fără a descrie în fapt și drept fapta criminală considerată ca fiind dovedită, în partea descriptivă a hotărârii arătându-se doar considerentele ce permit concluzionarea confirmării învinuirii.

Prin urmare, abordarea instanțelor ce au judecat fondul este una incorectă și care contravine prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1) și 5) Cod de procedură penală, deoarece partea descriptivă a hotărârii de condamnare trebuie să cuprindă: *descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii și încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, motivele pentru modificarea învinuirii dacă la judecată s-a efectuat așa ceva.*

Drept consecință, situația descrisă mai sus echivalează cu nesoluționarea fondului cauzei și servește temei pentru casarea hotărârii, instanța de recurs fiind în imposibilitate de a trage concluzii privitor la corectitudinea soluției adoptate de către instanța de apel.

Cu referire la temeiurile invocate de recurent, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției asupra apelurilor declarate nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, dispozițiile art. 6 § 1 CoEDO impun instanțelor naționale să-și motiveze deciziile, în considerentele hotărârii trebuind să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

În continuarea aceluiași gând, CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de prima instanță, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de părți, or, doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale (*hotărârea Fomin versus R. Moldova*).

Totodată, în corespundere cu jurisprudența națională, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și motivată.

Astfel, hotărârea trebuie să corespundă, atât după formă cât și după conținut, cerințelor Codului de procedură penală. Ea se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte, generale și contradictorii.

Motivarea unei hotărâri trebuie înțeleasă ca un silogism logic, de natură a explica inteligibil hotărârea luată, fapt ce presupune, o expunere a argumentelor fundamentale, care, prin conținutul lor sunt susceptibile să influențeze soluția.

Considerentele hotărârii, reprezentând explicitarea soluției din dispozitiv, sprijinul necesar al acestuia, fac corp comun cu dispozitivul și intră deopotrivă în autoritate de lucru judecat, raportat la părțile din dosar și obiectul cauzei.

Deci, motivarea unei hotărâri trebuie să fie clară și precisă, să se refere la probele administrate în cauză și să fie în concordanță cu acestea, să răspundă în fapt și în drept la toate aspectele incidente în cauză, să conducă în mod logic și convingător la soluția din dispozitiv.

Față de cele ce preced, Colegiul reiterează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia.

Prin alte cuvinte, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de inculpat, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora.

Conform practicii constante CtEDO, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de proba sau cel puțin de a le aprecia (*hotărârea Achina versus Romania*).

Din lecturarea textului deciziei, rezultă că instanța de apel a făcut o motivare contradictorie în susținerea soluției adoptate, nu a răspuns la cerința invocată în cererea de apel declarată în numele inculpatului și susținută de apărare în cadrul dezbaterilor judiciare și nu s-a expus asupra cerinței declarării ca inadmisibile următoarele probe: proces-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie și procesul-verbal de reconstituire la fața locului.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu s-a expus în nici un mod asupra argumentului apărării precum că la data și ora indicată în învinuirile aduse în baza art. 171 alin. (2) lit. a) și în baza art. 188 alin. (2) lit. d), e) Cod penal, inculpatul se afla în alt loc, comițând contravenția prevăzută de art. 104 Cod contravențional (f.d. 151, vol. I).

Totodată, nici o parte nu a contestat sentința în latura civilă, cât privește soluționarea acțiunii civile depuse de Negară Lucia, cu toate acestea instanța de apel s-a expus asupra acestei chestiuni, aducând atingere efectului devolutiv al apelului.

În continuare, Colegiul reține și că decizia instanței de apel este motivată ambiguu, partea descriptivă fiind contradictorie celei dispozitive, or inițial se indică că *instanța de apel va prelua motivarea primei instanțe privitor la admiterea acțiunii civile înaintate de către partea vătămată Rusu Claudia*, ca ulterior să se dispună *casarea totală a sentinței și încasarea din contul inculpatului în beneficiul Claudiei Rusu a prejudiciului moral în sumă de 5000 (cinci mii) lei și a prejudiciului material în sumă de 3000 (trei mii) lei*.

În consecință, expunerea evazivă, ambiguă și lipsită de motivare a instanței de apel, nu este suficientă pentru o decizie legală și întemeiată, care trebuie să fie

motivată atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare și cu respectarea principiului contradictorialității în procesul penal, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea.

Așadar, instanța de apel la judecarea apelurilor nu a respectat pe deplin normele procesuale expuse supra precum și jurisprudența CtEDO și a admis erorile de drept prescrise de pct. 6) și 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

În condițiile enunțate, Colegiul penal lărgit atestă că la judecarea fondului învinuirii aduse lui Lacman Andrei, atât în prima instanță cât și în cea de apel, au fost admise erori de drept, fiind afectată soluția adoptată și, astfel, recursul declarat urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și de motivele casării, să înlăture erorile de drept admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală, dând o apreciere cuvenită actului de învinuire și să-l examineze în coraport cu cele constatate în prezenta hotărâre.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Țurcanu Igor, în numele inculpatului Lacman Andrei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Lacman Andrei XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei, în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 17 decembrie 2021.

Președinte

TOMA Nadejda

Judecători

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor